

Teoretická reflexe proměn zobrazení (pokr.)

Expresionismus, kubismus, abstrakce

- **Wilhelm Worringer**, *Abstraktion und Einfühlung*, 1908 (disertace, *Abstrakce a vcítění*, česky 2001)
- **Vasily Kandinsky**, *Über das Geistige in der Kunst*, 1912, (O duchovnosti v umění, česky 1998)
- Almanach *Der blaue Reiter*. Ed. Franz Marc – Vasily Kandinsky. 1912
- **Guillaume Apollinaire**, *Peintres cubistes*, 1913
- Týž, *Méditations éthétiques*, 1913, *L'antitradition futuriste*, 1914
- **Paul Klee**, *Schöpferische Konfession*, 1920
- Týž, *Pädagogisches Skizzenbuch*, 1925 (Pedagogický náčrtník, česky 1999)
- **Piet Mondrian**, *Lidem budoucnosti. Studie k neoplasticismu* (česky 2002)

Franz Marc

Tygr, 1912

Rozkládáme dnes neporušenou, stále klamající přírodu a znovu ji scelujeme podle naší vůle. Pronikáme hmotou a není daleko den, kdy pronikneme vířící masou jako vzduchem. (...) Všechny objevy znamenají duchovní proměnu a posunutí hranice poznání. (F. Marc, Briefe... vyd. 1920)

Pablo Picasso Portrét D. H. Kahn- weilera, 1910

Noví malíři hledají ideální krásu, která by nebyla už jen hrdým výrazem lidského rodu, ale výrazem celého světa, tou měrou, jak zlidštl ve světle.

(G. Apollinaire, Kubističtí malíři, 1913)

Pozn.: snímek 9-11 – příklady analytického, syntetického a orfického kubismu neboli orfismu

Pablo Picasso

Mandolína a kytara, 1924

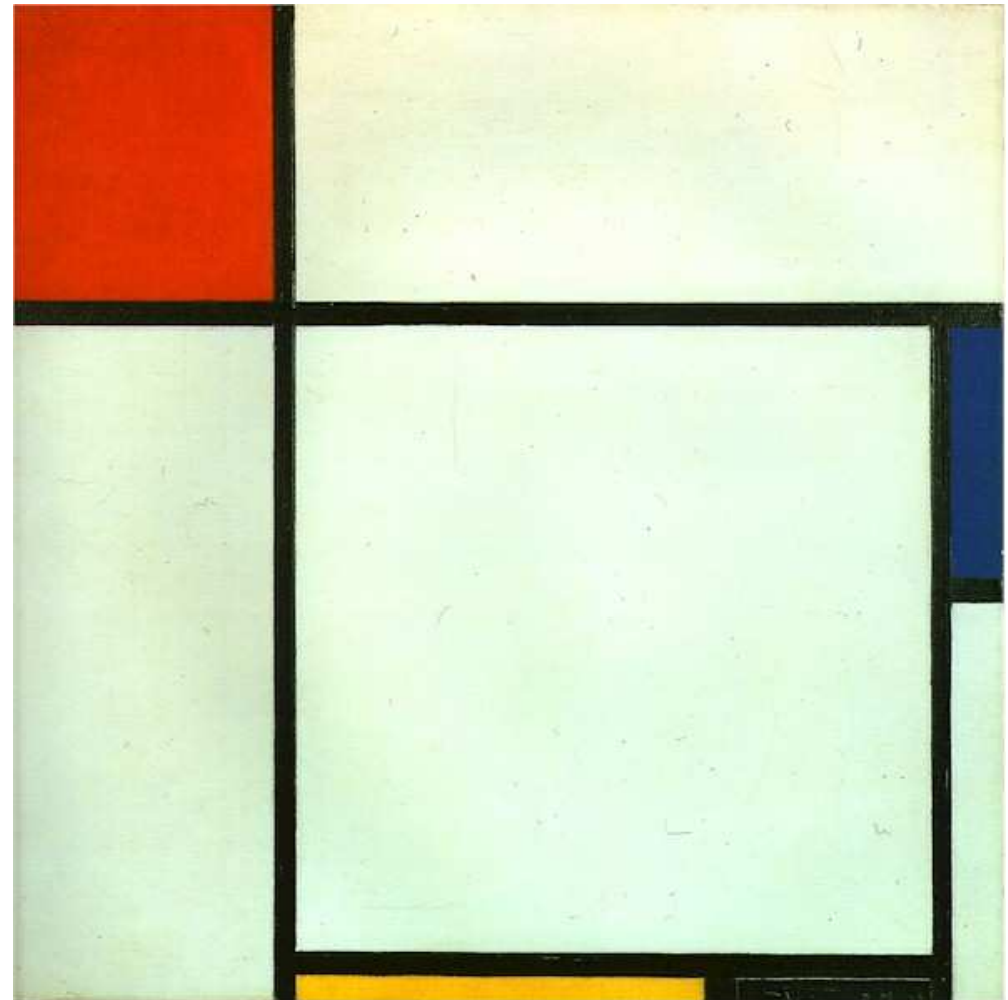
Robert Delaunay
Kruhové tvary, cca 1910

Piet Mondrian, Kompozice, cca 1930

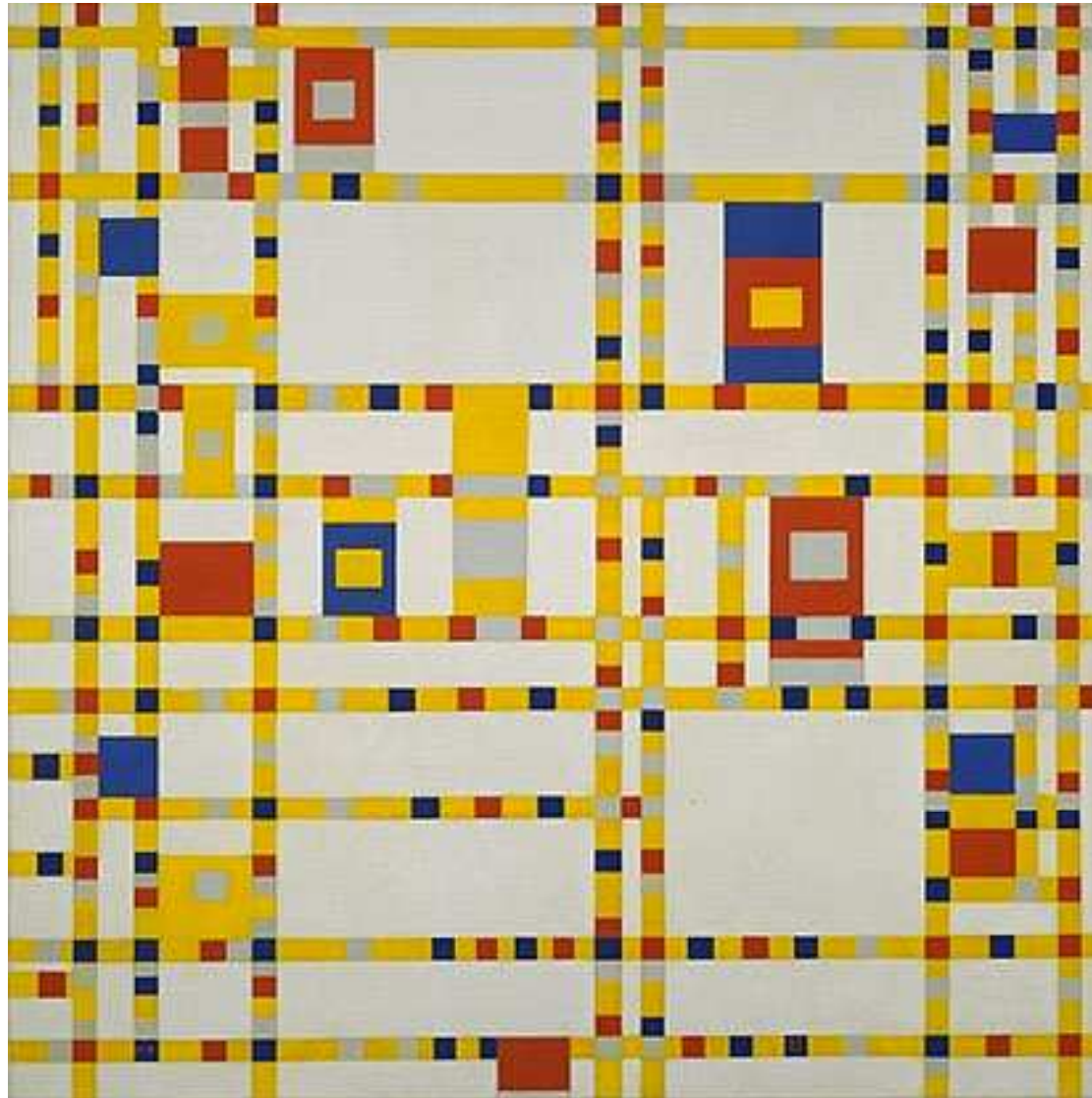
Za proměnlivými
přírodními formami je
neměnná čistá realita. Je
tedy třeba přírodní formy
redukovat až na čisté
neměnné poměry.

(P. Mondrian, Lidem
budoucnosti)

Piet Mondrian

Broadway Boogie Woogie, 1942-43

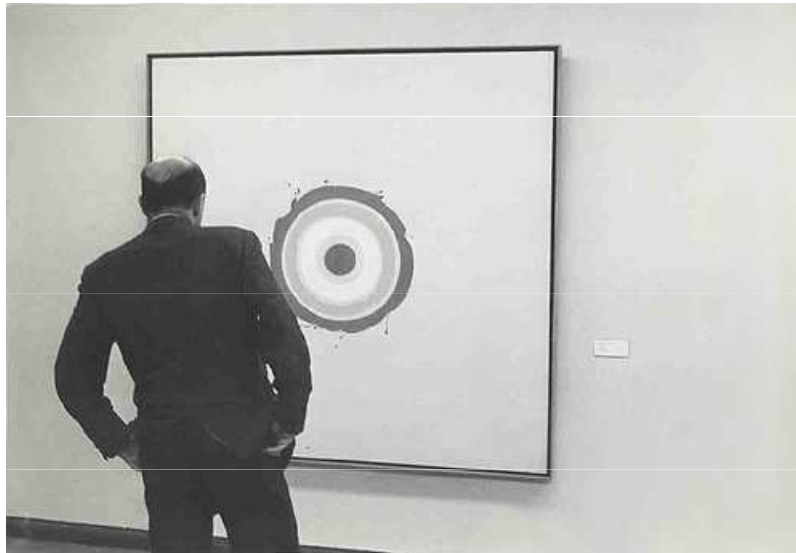

Clement Greenberg (1909-1994)

americký výtvarný kritik

Phyllis Herfield, Greenberg, 1984

Clyfford Still, 1949
Jackson Pollock, 1950

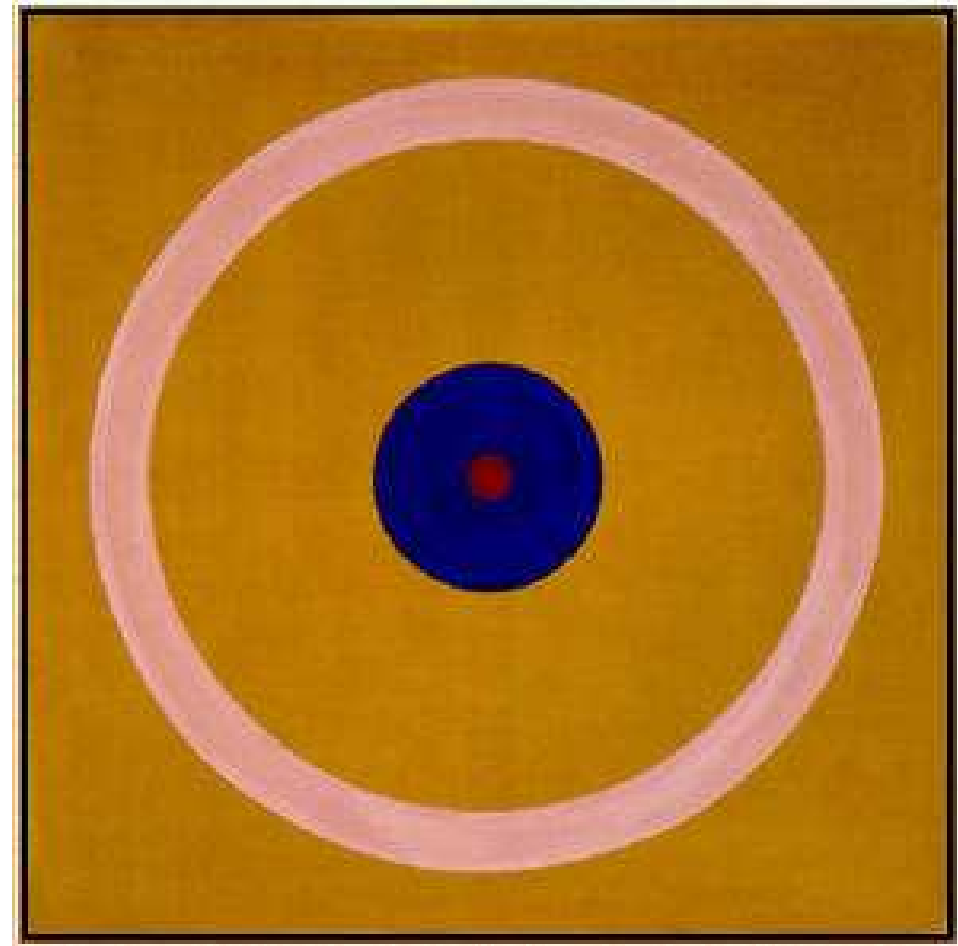

Kenneth Noland

Mosazný zvuk, 1962

...modernistické umělecké dílo se v zásadě musí vyhnout závislosti na jakékoli formě zkušenosti, která by nebyla vymezena povahou svého média. To mezi jiným znamená, že se musí vzdát iluzivnosti a jakéhokoli explicitního vztahu ke světu.

(Clement Greenberg, Nové sochařství, 1958)

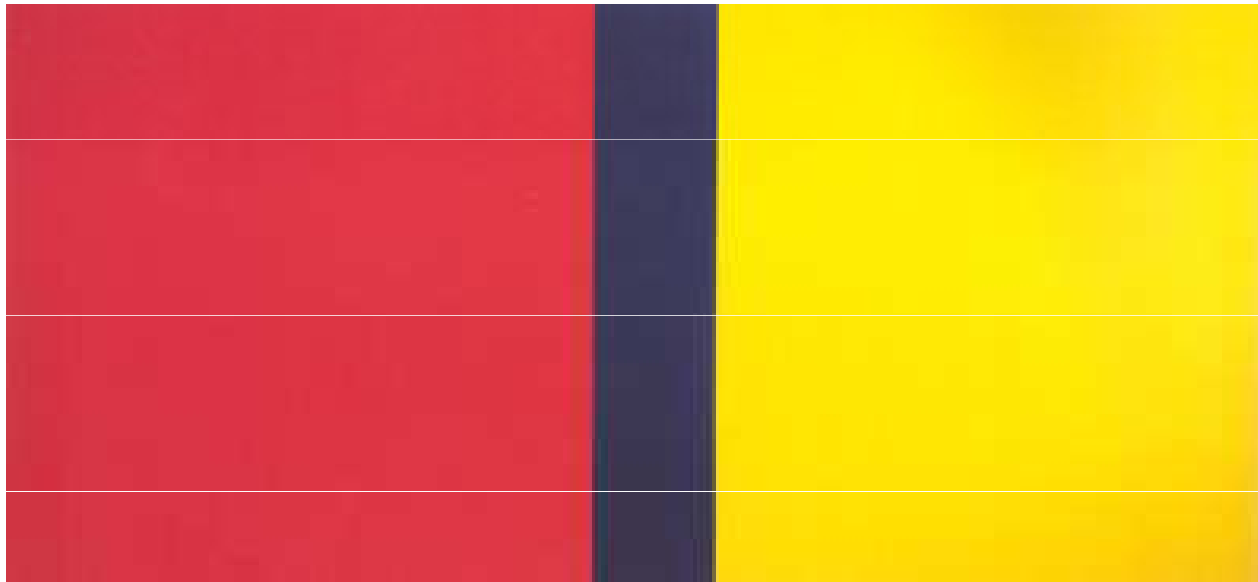
Dan Flavin, Light Work, cca 1961

pozn.: příklad minimalistického díla, které vybočovalo z Greenbergovy
koncepce

Barnett Newman, Kdo se bojí červené, žluté a modré? IV, 1969-1970

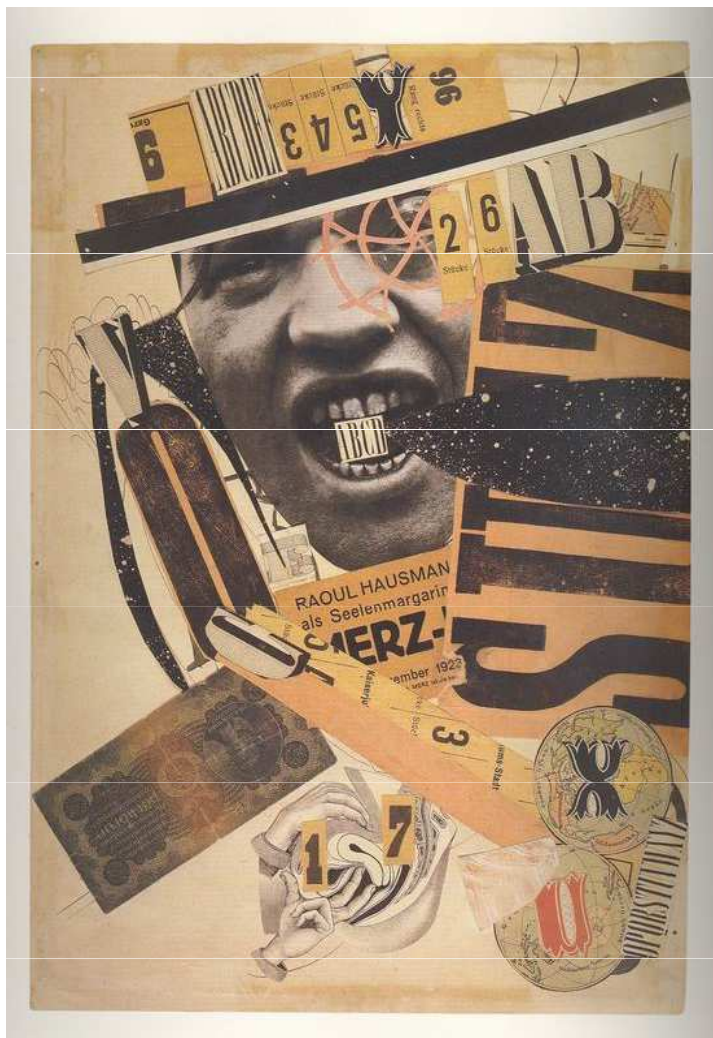

Newmanův obraz se nesnaží ukázat, že trvání překračuje vědomí, sám o sobě chce být událostí, probíhajícím okamžikem... Newmanův obraz je andělem. Nic nezvěstuje, je sám o sobě zvěstováním. (J.-F. Lyotard)

Raoul Hausmann, ABCD, 1923-1924

Andy Warhol, Souper Dress, 1960

pozn.: dada a neodada

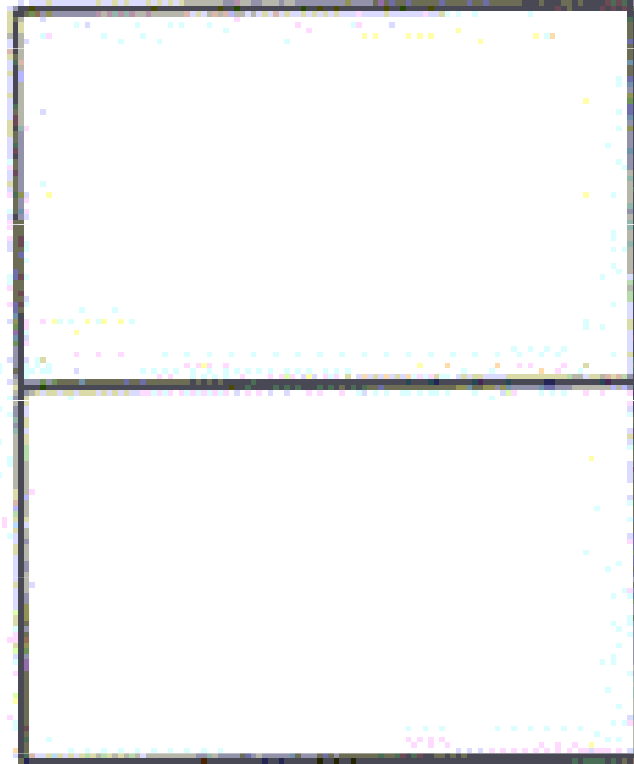

Umění a teorie

(A. C. Danto, Osvícení obyčejného)

J.

K.

Konceptuální umění

Srov. *Idea v umění* dle Panofského a Gombricha (viz jeho článek v Uč. materiálech)

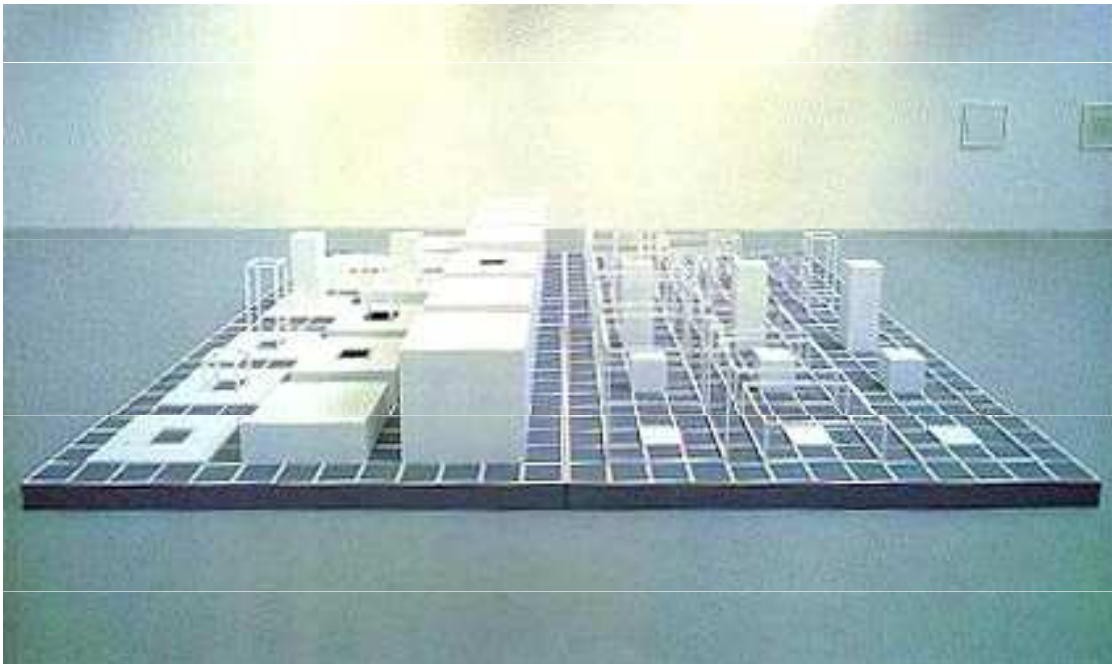
Joseph Kosuth: *Arts As Idea Nothing*, 1968

noth-ing (nouth/ing), *n.* 1. no thing; not anything; naught: *She sat there all the evening and said nothing.* 2. no item, part, quantity, trace, etc., of something implied or mentioned: *The searchers found nothing in the woods. Say nothing of our talk.* 3. no matter of any kind: *A perfect vacuum would consist literally of nothing.* 4. a complete absence of reward, value to be received or given, meaning, etc.: *hopes that come to nothing; an antique worth next to nothing; to expect something for nothing.* 5. something of no importance: *Oh, my headache is nothing now.* 6. a zero quantity: *Nothing from nine leaves nine.* 7. a trivial utterance: *to say sweet nothings.* 8. no great effort, trouble, etc.: *There's nothing to fixing this if you know how.* 9. nothing but, nothing other than; only. 10. nothing doing, a. emphatically no; certainly not. b. no perceptible activity of note: *There was nothing doing in town.* —*adv.* 11. in no respect or degree; not at all: *Nothing dismayed, he repeated his question.* [orig. two words: no thing]

Joseph Kosuth
Four Colours Four Words, 1966

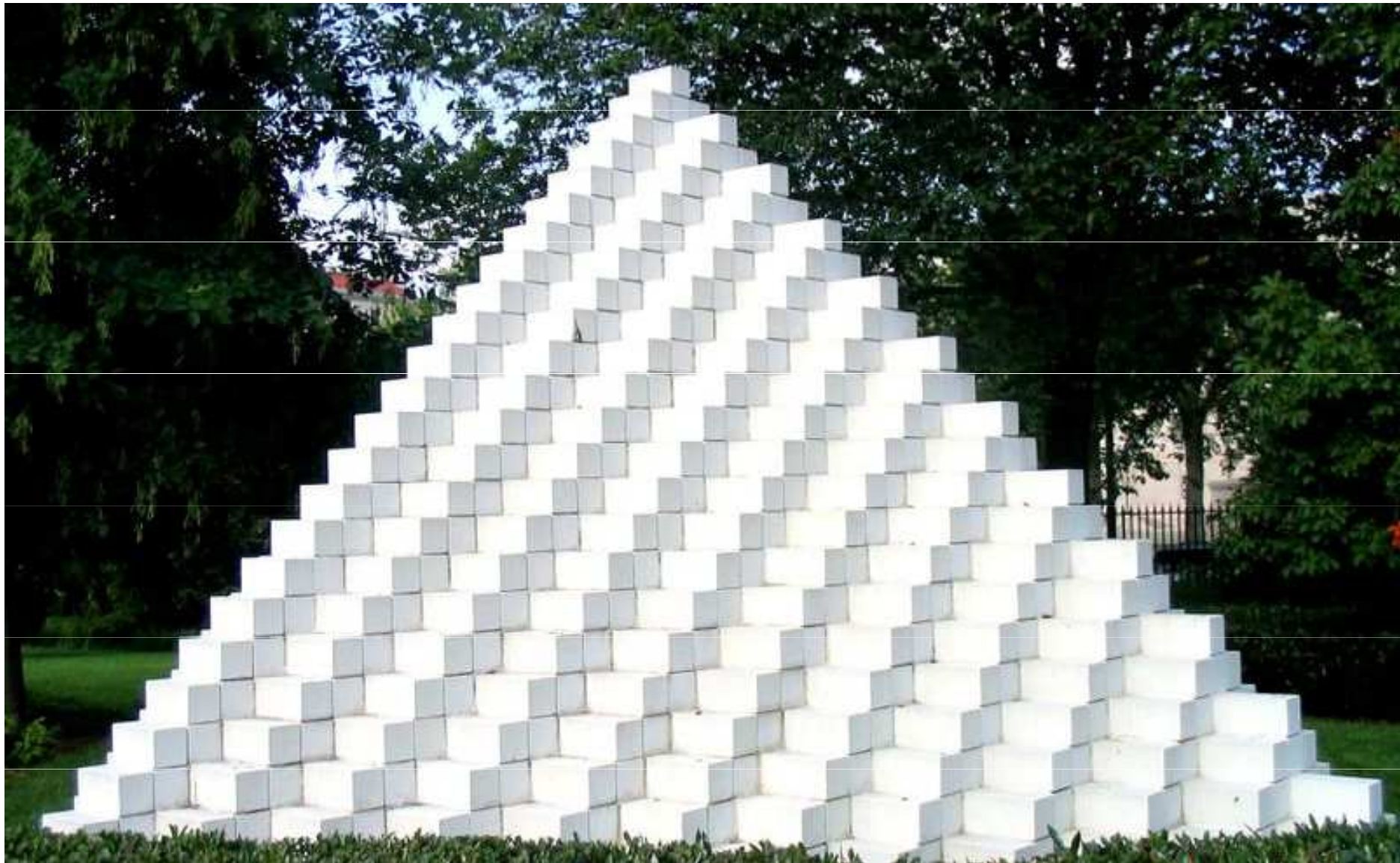

Sol Le Witt
Lines, Colours and their
Combinations, 1969-70
Serial Project 1 (A, B, C, D)
1966

Sol Le Witt
Four-Sided Pyramid, 1997

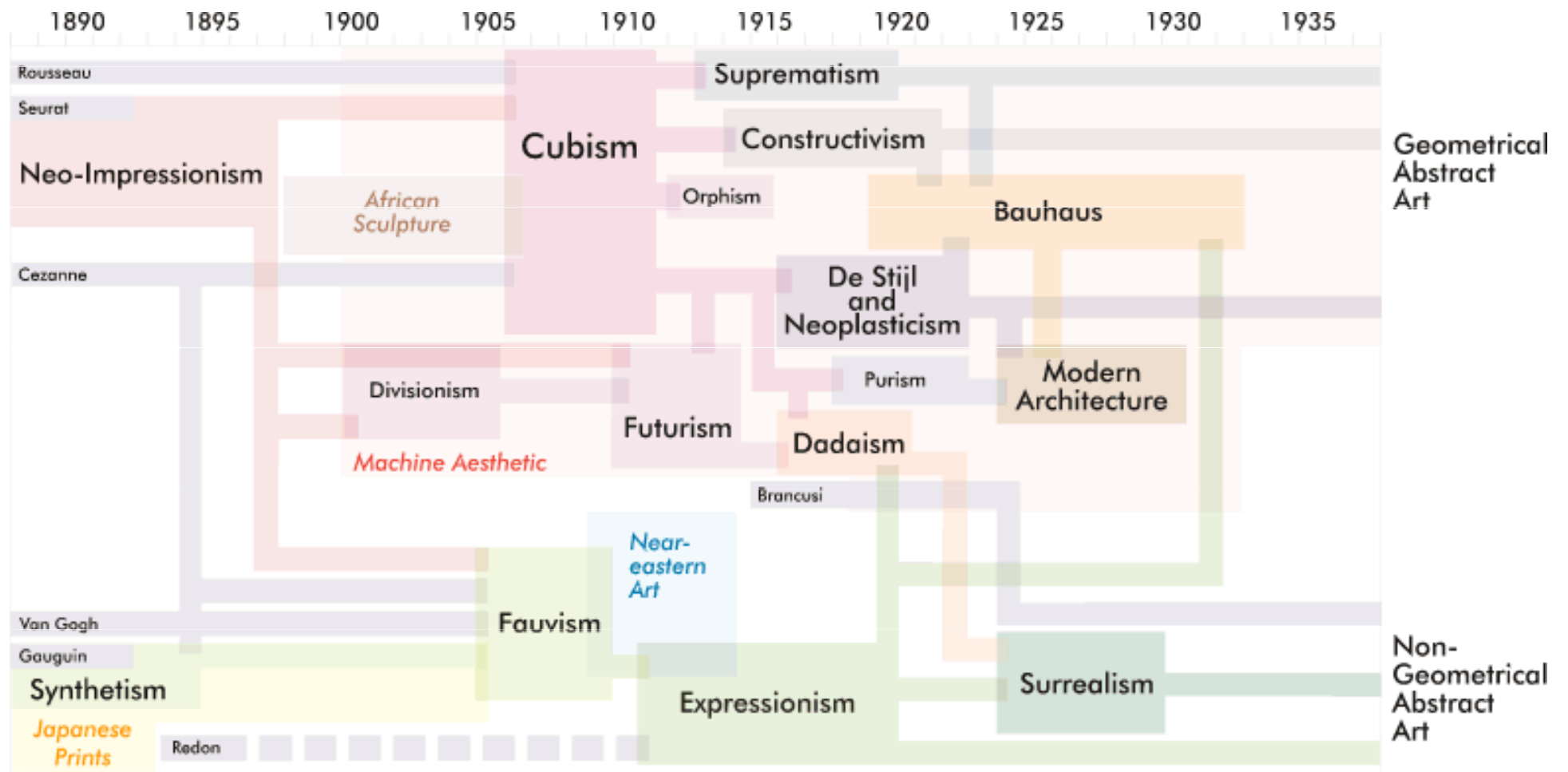

Joseph Beuys, Jak vysvětlit obraz mrtvému
zajíci, performance, Düsseldorf, 26. 11. 1965

Genealogie umění modernismu

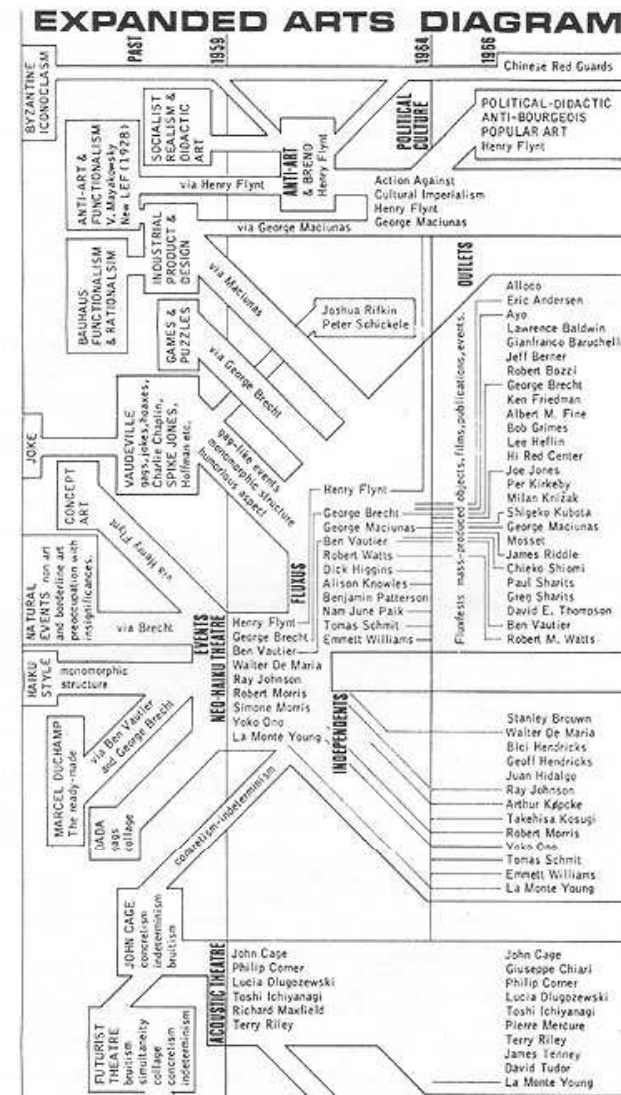
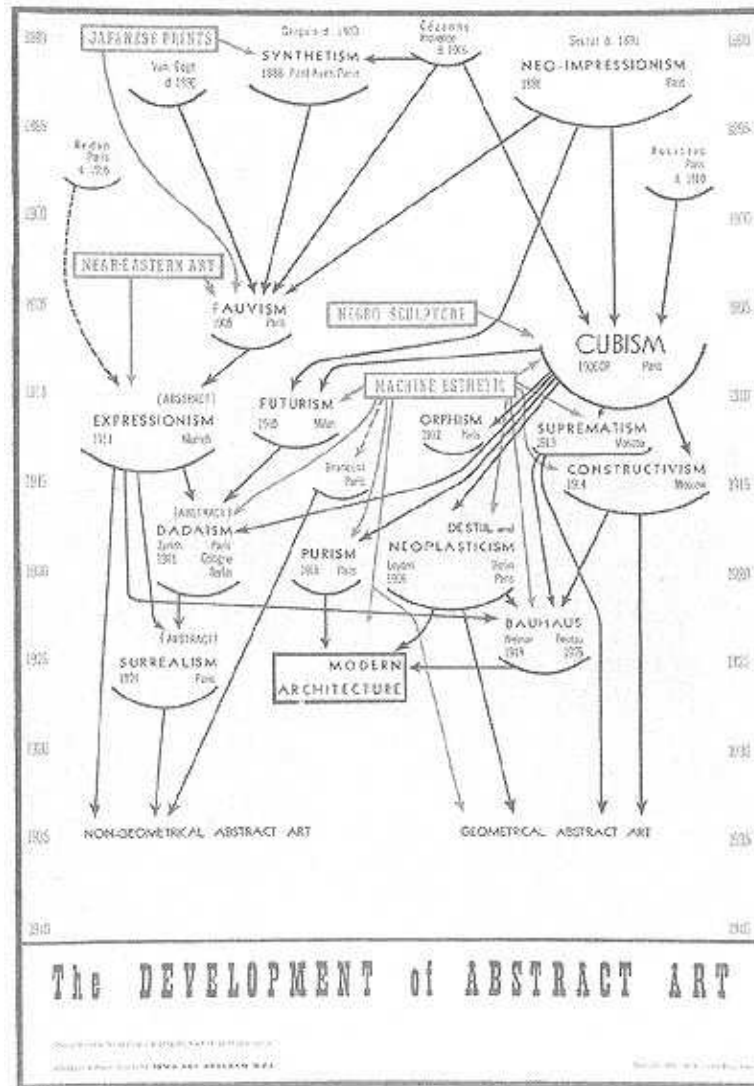
pozn.: nebezpečí schematizace a přecenění tzv. uměleckého vývoje

A. H. Barr, Cubism and Abstract Art, katalog výstavy, 1936

George Maciunas, Expanded Arts Diagram (detail), 1966

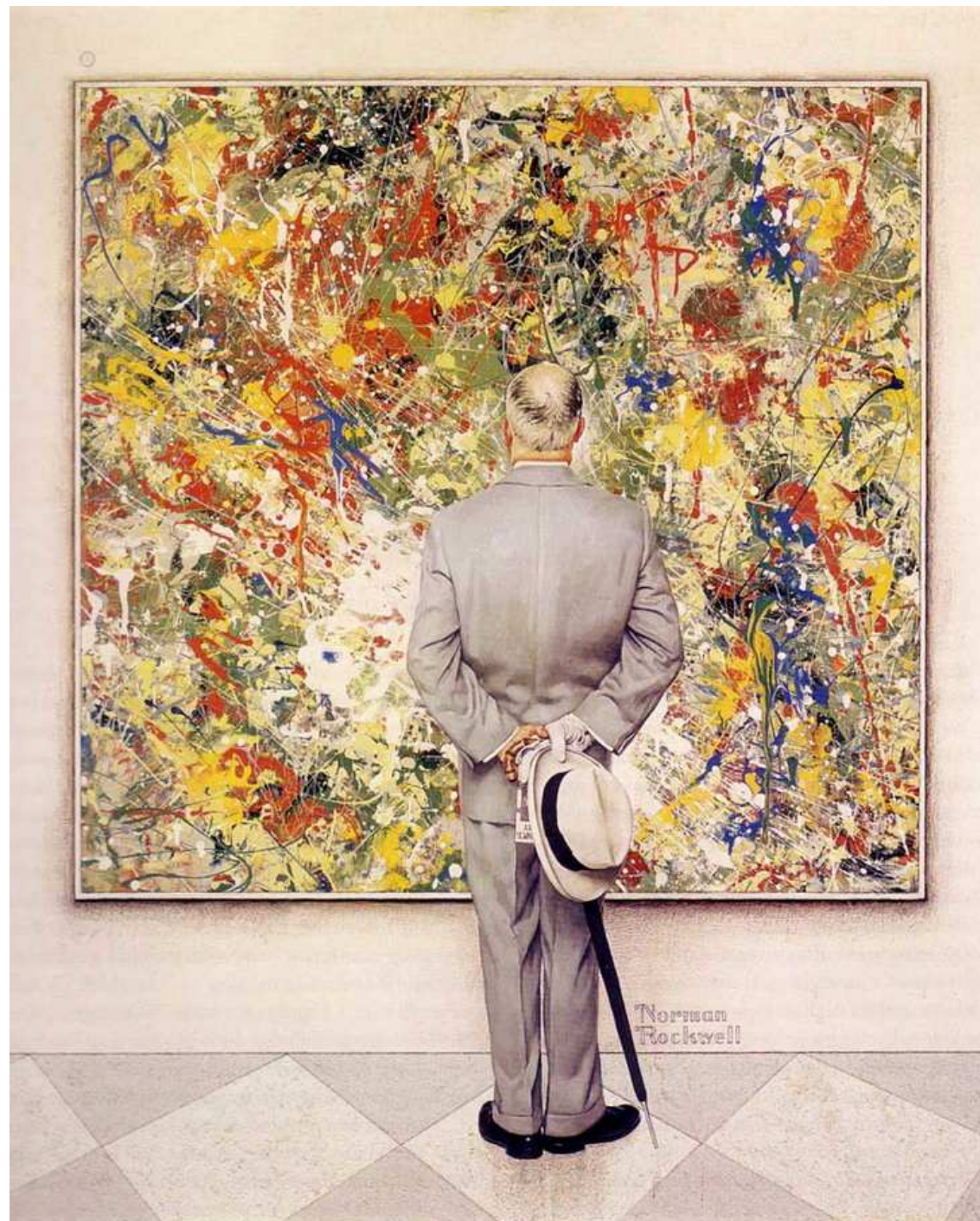
Téma 2, Proměny paradigmatu, dodatek Modernismus a postmodernismus

*Matthew Barney, De Lama
Lamina, 2004, video*

Norman Rockwell Znalec, 1962

pozn.: Konfrontace
zpodobeného díla
amerického abstraktního
expresionismu a realistic-
ké malby N. Rockwella

René Magritte, Madame Récamier de David, 1950

pozn.: příklad černého humoru,
kterým by nepohrdli ani
postmoderní umělci

Antonín Strížek

Metafyzické zátíší, 1998

pozn.: postmoderní malba odvolávající se na známé vzory z raného 20. st.

Jean Clair, Úvahy o stavu výtvarného umění.
Kritika modernity. 1983 (český překlad 2006)

Clair, Úvahy, s. 33: „...velký umělec není ten, kdo otrocky poslouchá diktát času, ale ten, komu je naopak naprosto jedno, co je, co bylo a co bude.“

Tamtéž, s. 56: „Ve dvacátých letech došlo k jakémusi spolčení protestantské etiky kapitalismu a neradostné morálky komunismu s cílem vyhladit z povrchu země onu zastaralou a morálně pohoršující anomálii, jíž je umění.“

Robert Rauschenberg, Preview, 1974

Jan Merta,
Janova oběť,
1991-98

pozn.: „tradice v novém“,
návrat k iluzivnosti malby

